

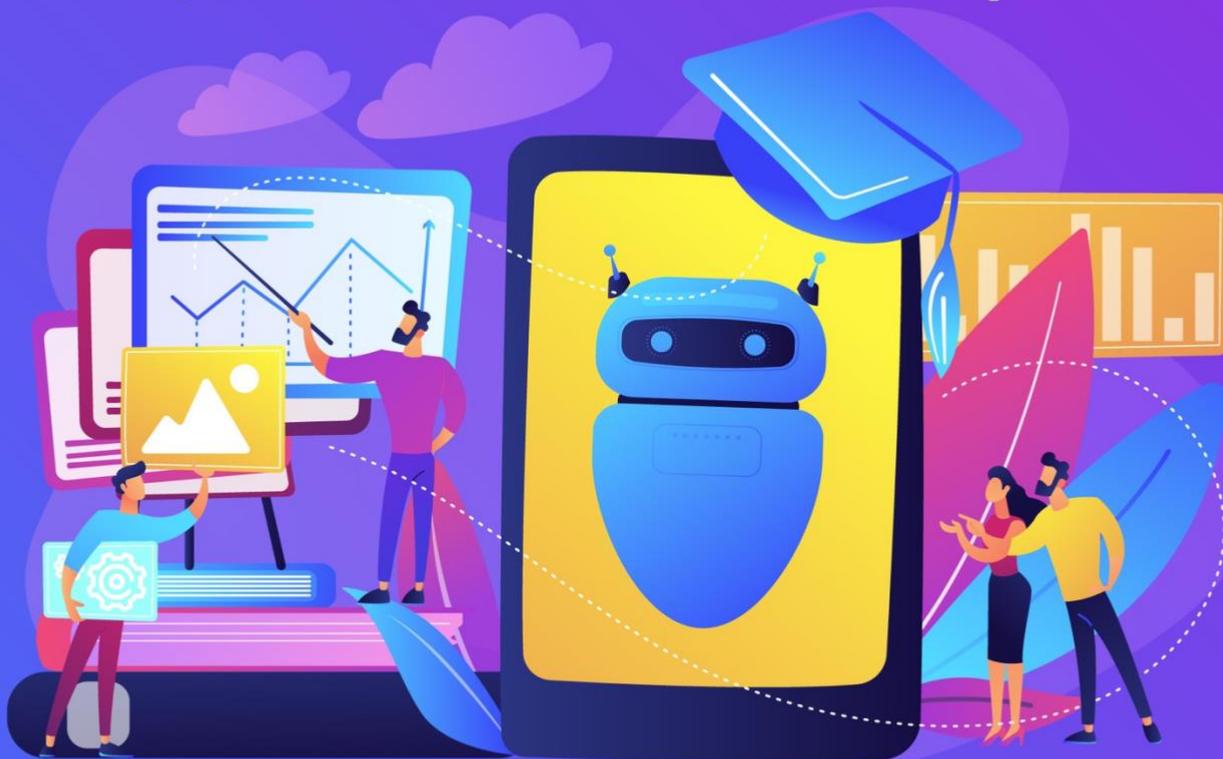
Navigating AI Regulations:
Practical Guide

Проектен Номер:
2024-2-DE02-KA210-VET-000287096

Учебна програма

AI-управлявана креативност: Разширено обучение за дигитални иноватори

Съфинансирано от
Европейския съюз

Navigating AI Regulations:
Practical Guide

Съфинансирано от
Европейския съюз

Учебна програма

AI-управлявана креативност: Разширено обучение за дигитални иноватори

Модул 3

Поддържане на прозрачност в творческите процеси, задвижвани от изкуствен интелект

Navigating AI Regulations: Практически наръчник

Номер на проекта: 2024-2-DE02-KA210-VET-000287096

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат единствено на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA носят отговорност за тях.

Съфинансирано от
Европейския съюз

Име на документа	Модул 3: Поддържане на прозрачност в творческите процеси, задвижвани от изкуствен интелект
Проектна дейност	Дейност 2: Разработване на обучителната програма „AI-управлявана креативност: Разширено обучение за дигитални иноватори“
Тип ревизия	Финална
Дата на ревизия	30.06.2025
Автори	INI-Novation (Германия), Budakov Films (България)

Декларация за авторски права:

Този документ е защитен с лиценз Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International. Вие имате право да:

- Споделяте — копирате и разпространявате материала на всякакъв носител и във всякакъв формат
- Адаптирате — ремиксирате, преработвате и изграждате върху материала при следните условия:
- Признание на авторството — трябва да дадете подходящо признание, да предоставите връзка към лиценза и да посочите дали са направени промени. Можете да направите това по разумен начин, но не по начин, който предполага, че лицензодателят ви подкрепя или одобрява употребата.
- Некомерсиална употреба — не може да използвате материала за търговски цели.
- Споделяне при същите условия — ако ремиксирате, трансформирате или изграждате върху материала, трябва да разпространявате вашия принос под същия лиценз като оригинала.

Всяко неразрешено използване или възпроизвеждане на съдържанието на този обучителен модул ще се счита за нарушение на законите за авторско право и ще бъде обект на правни действия.

Съдържание

1. Относно учебната програма	5
2. Разкрийте пълния потенциал на обучението си: съвети за участниците	5
2.1. Ефективно събиране на съдържание	5
2.2. Задаване на собствен ритъм на учене	6
2.3. Последователна структура, съобразена с компетенциите от ниво 3 на EQF	7
3. Композиция и представяне на обучителен модул 3 „Поддържане на прозрачност в творческите процеси, задвижвани от изкуствен интелект“	8
3.1. Въведение	8
3.2. Цели и учебни задачи	9
3.3. Съдържание	9
3.4. Заключение	24
3.5. Практическо упражнение	25
3.6. Критерии за оценка	26
3.7. Библиография	26
За Проекта	28

1. Относно учебната програма

Учебната програма „AI-управлявана креативност: Разширено обучение за дигитални иноватори“ е ключов резултат от съфинансирания по програма „Еразъм+“ проект „Навигиране в регулациите за ИИ: Практическо ръководство“ (Номер на проекта: 2024-2-DE02-KA210-VET-000287096). Адаптирана към динамично променящите се нужди на предприемачите в креативните индустрии, тази цялостна инициатива има за цел да предостави на участниците основни знания и умения за ефективно ориентиране в Закона за изкуствения интелект. Чрез разглеждане на критични аспекти като класификация на рисковете, съответствие с изискванията, прозрачност и управление на данните, програмата гарантира, че творческите професионалисти могат отговорно да интегрират ИИ в своите работни процеси, да спазват правните стандарти, да управляват данните етично и да изградят доверие чрез прозрачни практики. В крайна сметка това обучение не само повишава осведомеността и разбирането за сложния регулаторен пейзаж, но и дава възможност на потребителите да използват технологиите на ИИ по иновативни начини, подобрявайки по този начин своята конкурентоспособност в дигиталната ера.

2. Разкрийте пълния потенциал на обучението си: съвети за участниците

2.1. Ефективно събиране на съдържание

За да извлечете максимума от практическите обучителни модули, започнете с преглед на учебните цели, предоставени от консорциума. Помислете как тези цели се отнасят до конкретните предизвикателства, пред които се изправяте във всекидневната си работа, и идентифицирайте ключовите теми, които пряко влияят върху вашата професионална среда. След това направете връзка между практическите приложения, представени във всеки от петте модула, и реалните случаи от вашата дейност, като вземете предвид конкретните примери и казуси, включени в обучителните материали. Накрая, организирайте своите изводи с помощта на дигитални инструменти като приложения за водене на бележки или mind map карти, за да можете лесно да правите справки и да интегрирате тези концепции в ежедневието си практика за постигане на наистина ефективно обучение.

2.2. Задаване на собствен ритъм на учене

Нашите обучителни модули са проектирани с ясна структура, която включва следните части: Въведение, Цели и задачи на обучението, Съдържание, Заключение, Практически упражнения и Критерии за самооценка.

За да увеличите максимално учебния си опит, ето пет съвета:

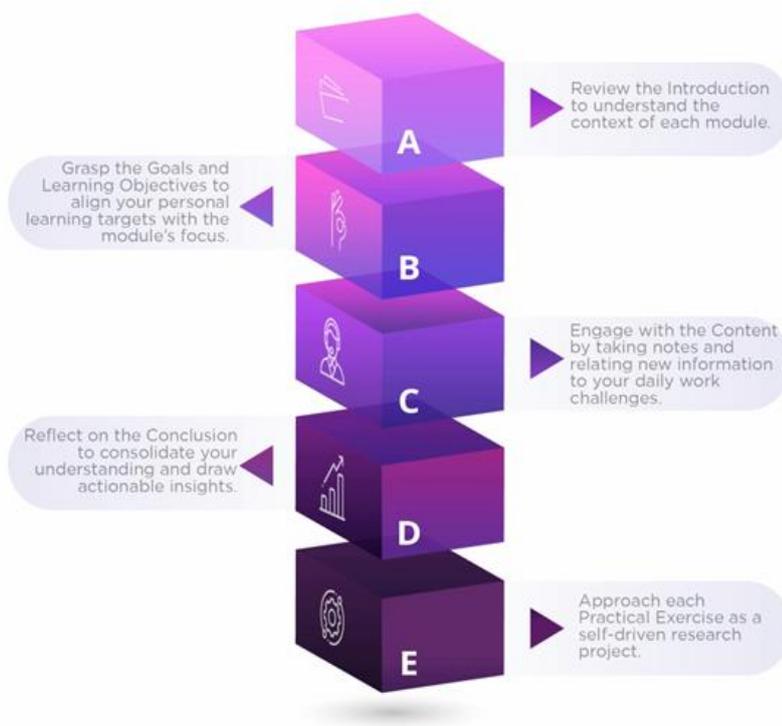
- Първо, прегледайте внимателно **въведението**, за да разберете контекста на всеки модул.
- Второ, разберете ясно **целите и задачите на обучението**, за да съобразите личните си учебни цели с фокуса на модула.
- Трето, ангажирайте се активно със **съдържанието**, като си водите подробни бележки и свързвате новата информация с ежедневните си работни предизвикателства.
- Четвърто, помислете върху **заключението**, за да затвърдите разбирането си и да извлечете практически прозрения.
- Пето, подхождайте към всяко **практическо упражнение** като към самостоятелен изследователски проект, като използвате **критериите за оценка**, за да измерите напредъка си и да определите областите за подобрене.

Накрая, за да сте сигурни, че сте усвоили уменията и знанията от всичките пет обучителни модула, силно ви препоръчваме да попълните финалния тест: Цялостна оценка на креативността, управлявана от изкуствен интелект. Финалната цялостна оценка не само затвърждава наученото от вас, но и ви мотивира да проучите всички части на програмата, и, моля, не се колебайте да се свържете с консорциума, ако имате някакви въпроси.

Setting Your Own Self-Paced Learning Rhythm to Our Training Program: AI-Driven Creativity: Advanced Training for Digital Innovators

To maximize your learning experience, here are five tips:

2.3. Последователна структура, съобразена с компетенциите от ниво 3 на EQF

Всеки обучителен модул е проектиран с последователна структура, съобразена с ниво 3 на ЕКР - установена по време на Дейност 1 и подробно описана в документа „Съгласуване на рамката на компетентностите: ниво 3 на ЕКР за ИИ и творчески практики“, който се основава на основните компетенции за креативност, задвижвана от ИИ: съобразяване с разпоредбите на Закона за ИИ.

3. Композиция и представяне на обучителен модул 3 „Поддържане на прозрачност в творческите процеси, задвижвани от изкуствен интелект“

3.1. Въведение

Скъпи обучаеми, добре дошли в Модул 3! Досега разгледахте как да оцените рисковете от използването на ИИ в творческата работа (Модул 1) и как да се придържате към правилните разпоредби (Модул 2).

Сега преминаваме към тема, която е също толкова важна: прозрачността. В този модул ще научите защо откритостта относно начина, по който изкуственият интелект се използва във вашите творчески проекти, не е просто добра практика, а е ключова за изграждането на доверие с вашите клиенти, сътрудници и аудитория. Ще разгледаме как ясно да комуникирате какво прави (и не) изкуственият интелект във вашата творческа работа и как да направите тези процеси видими по начин, който подкрепя сътрудничеството, яснотата и етичната практика. Независимо дали работите с галерия, издател или продуцентски екип, знанието как да говорите открито за използването на изкуствен интелект може да отличи работата ви и да укрепи професионалните взаимоотношения. [1]

Оставайки верни на този принцип, трябва да знаете, че предишният параграф от това въведение е написан от изкуствен интелект. Забелязахте ли? Така или иначе, отговорност на автора е да бъде прозрачен в творческия процес. Използването на технологии не намалява креативността и уменията, необходими за изпълнението на определена задача. Всъщност никой не би осъдил графичен дизайнер, че използва Adobe Photoshop, вместо да рисува дизайните на ръка.

Прозрачността ще нормализира използването на технологии, включително инструменти с изкуствен интелект, и ще облекчи опасенията, че изкуственият интелект ще замени всички хора. Освен това самите клиенти ще видят, че използването на инструменти с изкуствен интелект изисква умения и че креативността ви не може лесно да бъде възпроизведена.

Ключови думи:

Прозрачност на ИИ; творческо сътрудничество; доверие на заинтересованите страни; етично използване на ИИ; ИИ процес на комуникацията

3.2. Цели и учебни задачи

В Модул 3 ще се съсредоточим върху следните учебни цели:

- Обяснение на значението на прозрачността в генерираните от изкуствен интелект творчески продукти.

Откритостта относно ролята, която изкуственият интелект играе във вашата творческа работа, е от съществено значение. Това е вярно от етична гледна точка, но също така и за поддържане на доверие и насърчаване на доверието. Прозрачността помага на клиентите, сътрудниците и аудиторията да разберат и оценят по-добре вашия процес, особено в проекти, където човешката и машинната креативност се преплитат.

- Комуникирайте ясно процесите, свързани с изкуствен интелект, на клиентите и сътрудниците.

Ще придобиете практически стратегии за обсъждане на използването на изкуствен интелект във вашите проекти. Възможните сценарии включват - инструктаж на клиент, представяне на проект пред финансираща организация и работа с творчески екип. Как трябва да опишете какво прави изкуственият интелект, как се вземат решения и къде се намесва човешкият принос, като гарантирате, че всички участници имат ясно разбиране за работния процес и целостта на проекта.

До края на този модул ще бъдете по-добре подготвени да интегрирате прозрачността в практиката си. Следвайте тези прости стъпки, за да направите творческата си работа, подпомогната от изкуствен интелект, по-съвместна, разбираема и етично обоснована.

3.3. Съдържание

1. Значението на изкуствения интелект в културния и творческия сектор

Изкуственият интелект може да се справя с повтарящи се задачи или да предлага нови идеи, но човешкият художник или дизайнер все пак оформя крайната визия. Прозрачността посочва кой какво е направил, като гарантира, че вашият собствен творчески принос е признат, като същевременно се признава ролята на изкуствения интелект. Това двойно приписване уважава всички „автори“ в процеса.

Някои се притесняват, че разкриването на използването на изкуствен интелект прави работата им да изглежда по-малко ценна. Това е погрешно представяне. Реалността е, че за много творци, които вече прилагат прозрачност в работата си, публиката и клиентите разбират обмислените решения, които сте взели. Вероятно сте подбирали

теми, курирали сте резултатите и сте усъвършенствали резултатите, често в итеративен процес, който използва, за да могат те да получат по-дълбоко разбиране за вашия опит. Това подчертава артистичността в насочването на изкуствения интелект, а не само новостта на технологиите.

1.1. Дефиниране на „креативността“ на изкуствения интелект

В този модул говорим много за съдържание, генерирано от изкуствен интелект. Но е важно да се спрем и да се запитаме: Дали изкуственият интелект всъщност е креативен?

Краткият отговор е: **не по начина, по който са хората.**

Изкуственият интелект може да създава творби, които изглеждат креативни. Това може да включва произведения на изкуството, музика, текст и т.н. Но той няма идеи, емоции или културно разбиране. Той не си представя, не чувства и не интерпретира значение. Вместо това, той обработва огромни количества съществуващо човешко съдържание и генерира резултати въз основа на модели, които е научил.

Така че, макар изкуственият интелект да може да подпомогне творческата работа, той не замества човешката способност да:

- Работи с интуиция и емоция,
- Отговаря на социален и културен контекст,
- Поема креативни рискове и да внедрява иновации с цел

Ето защо е по-точно да се говори за съдържание, подпомогнато от изкуствен интелект или генерирано от машини – термини, които отразяват ролята му на инструмент, а не на съ-създател.

Изкуственият интелект може да произвежда резултати, имитиращи креативността, но не създава с цел или смисъл. Той не разбира култура, контекст или емоция - разпознава модели в данните и ги пренарежда въз основа на статистическа вероятност. Привидната „креативност“ всъщност е резултат от обучени алгоритми, които предсказват правдоподобно съдържание от огромни масиви от данни за човешки труд. Така че, когато казваме, че даден проект е „генериран от изкуствен интелект“, това, което всъщност имаме предвид, е, че изкуственият интелект е съдействал за създаването на съдържание въз основа на модели, които е научил - но посоката, намерението и окончателната преценка все още остават на човешките създатели.

Като ясно съобщавате, че изкуственият интелект е поддържащ инструмент, вие помагате за промяна на наратива по три основни начина.

(1) Премахване на стигмата от употребата на ИИ

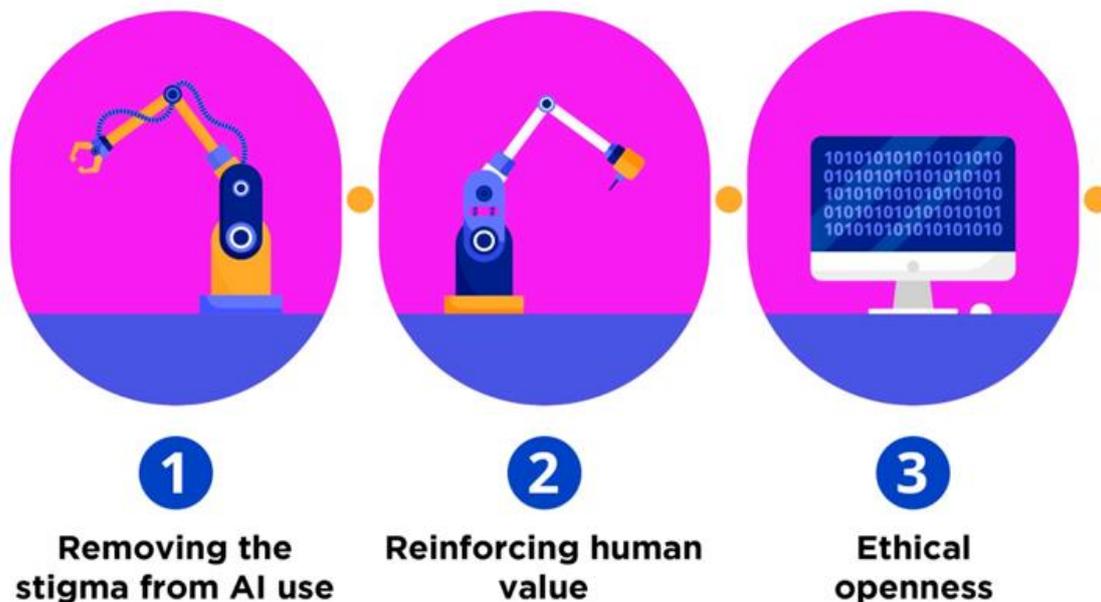
Някои творци се притесняват, че използването на изкуствен интелект може да се възприеме като „измама“ или „по-малко автентично“. Обяснете, че е като камера, дизайнерски софтуер или музикален инструмент, той засилва усещането, че вие, човекът, все още сте движещата сила на визията.

(2) Утвърждаване на ценността на човека

Прозрачността относно ролята на изкуствения интелект прави вашия собствен принос по-видим. Тя показва, че вашата креативност се крие в начина, по който използвате инструмента. Авторът винаги ще подбира, насочва, курира и усъвършенства.

(3) Етична откритост

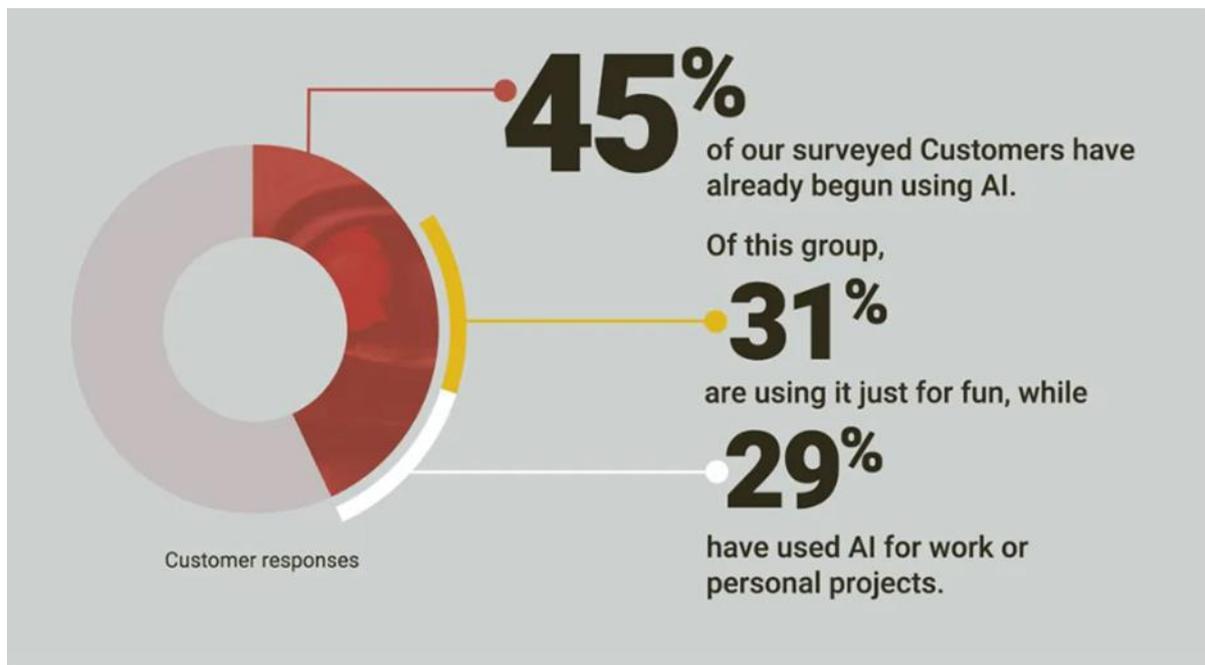
Когато хората разбират какво всъщност прави (и какво не прави) изкуственият интелект, е по-малко вероятно да се чувстват подведени или скептични. Това изгражда доверие с аудиторията, клиентите и сътрудниците.

Фигура 2. ИИ като съюзник: Три промени в наратива. Източник: https://www.freepik.com/free-vector/flat-design-minimal-artificial-intelligence-infographic_18180442.htm#fromView=search&page=1&position=9&uuid=2e8028d5-ca62-450f-ac61-81f7a028fa51&query=infographic+artificial+intelligence

1.2. ИИ във възход: Тенденции в творческите индустрии

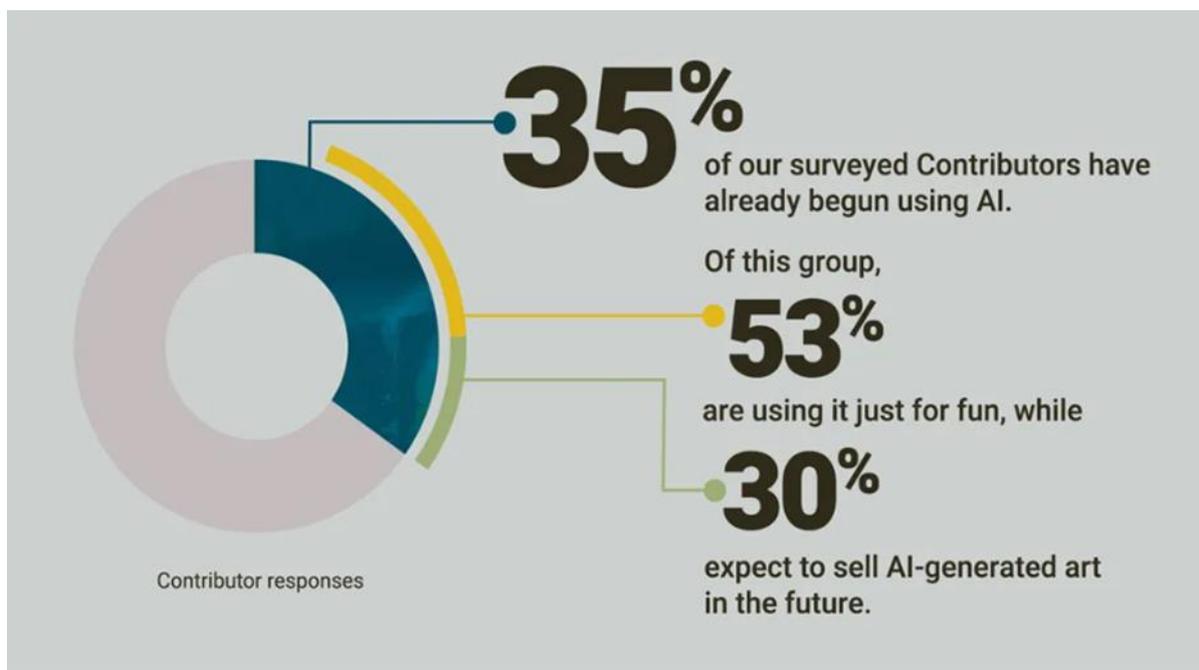
Последните данни от Shutterstock [2] показват, че както създателите, така и клиентите активно използват инструменти с изкуствен интелект, а приемането им непрекъснато нараства. Сред сътрудниците (като художници, фотографи и дизайнери) 35% вече са започнали да използват изкуствен интелект. Над половината от тях съобщават, че това е само за експерименти, докато 30% планират да продават генерирани от изкуствен интелект произведения в бъдеще. От страна на клиентите 45% са започнали да използват изкуствен интелект, като близо една трета го интегрират в лични или професионални проекти.

Фигура 3. Използване на изкуствен интелект сред клиентите Shutterstock. Източник: Shutterstock [2]

Тези тенденции подчертават нарастващата нормализация на изкуствения интелект в творческите работни процеси. Тъй като все повече хора в сектора изследват потенциала на изкуствения интелект, прозрачността и увереността в начина, по който го използвате, ще бъдат все по-ценно умение – както етично, така и професионално. Тази промяна носи както възможности, така и отговорност. От една страна, изкуственият интелект може да повиши производителността, да отключи нови естетически възможности и да рационализира сложни задачи. От друга страна, той повдига важни въпроси относно оригиналността, авторството и прозрачността. Ето защо откритостта и яснотата относно начина, по който се използва изкуственият интелект – независимо дали става въпрос за разработване на концепции, генериране на съдържание или крайния резултат – не е просто етична най-добра практика; това е и начин за изграждане на доверие и авторитет с клиенти, сътрудници и аудитория.

Тъй като все повече хора в културния и творческия сектор изследват потенциала на изкуствения интелект, способността уверено и прозрачно да обяснявате използването на тези инструменти ще се превърне в изключително ценно умение – както за поддържане на професионални стандарти, така и за запазване на актуалност в бързо развиващата се среда.

Фигура 4. Използване на изкуствен интелект сред сътрудниците на Shutterstock. Източник: Shutterstock [2]

1.3. Правна прозрачност: Деклариране на използването на изкуствен интелект съгласно законите на ЕС

В Модул 2: Осигуряване на съответствие с разпоредбите за изкуствения интелект в творческия сектор, се запознахте с основите на Закона на ЕС за изкуствения интелект (ЗИИ). Това е основна регулаторна рамка, която ръководи как ИИ може и трябва да се използва в различните индустрии, включително творческия сектор. Ако искате да освежите знанията си, не се колебайте да прегледате отново този модул.

В този раздел ще разгледаме по-подробно как тези разпоредби се прилагат на практика. Ще проучим и как някои форми на художествено изразяване могат да отговарят на условията за изключения или по-гъвкави подходи за разкриване на информация.

Съгласно Закона на ЕС за изкуствения интелект (AI Act), създателите и организациите, използващи системи с изкуствен интелект, трябва да информират хората, когато съдържание е генерирано или манипулирано от изкуствен интелект, особено в случаите, включващи изображения, аудио или видео (известни като „дълбоки фалшиви материали“). Законът обаче признава, че творческите произведения изискват повече свободи. Те често съчетават художествена литература, сатира и художествено изразяване и това е било вярно още преди появата на изкуствения интелект. Поради тази

причина съществуват специално разработени правила за артистичния и културния сектор:

Макар че е вярно, че ако изкуственият интелект се използва в очевидно артистично или измислено произведение - като филм, дигитално произведение на изкуството или пърформанс, все пак се очаква да разкриете, че е участвал изкуствен интелект. Можете да го направите по начин, който отговаря на контекста и не нарушава творческото преживяване. Дийпфейковете, от друга страна, се разглеждат като потенциално опасни, така че не можете да ги направите без...

Целта е да се гарантира, че публиката, клиентите и сътрудниците са информирани, без да се ограничава артистичната свобода. Макар че разликата може да изглежда очевидна, ето разбивка на специфичните характеристики, които ги отличават:

ДИЙПФЕЙК	АРТИСТИЧНО ИЗРАЗЯВАНЕ
<p>Пример:</p> A video frame showing a deepfake of Mark Zuckerberg. He is sitting on a couch in a modern office setting. The video has a 'FACEBOOK' logo in the top left corner and a news ticker at the bottom that reads: 'ZUCKERBERG: WE'RE INCREASING TRANSPARENCY ON ADS ANNOUNCES NEW MEASURES TO "PROTECT ELECTIONS" CBSN'.	<p>Пример:</p> A piece of digital art for the game Warcraft: Reforged. It depicts a complex battle scene with various characters and creatures. Several elements are circled in red, highlighting specific details or characters.
<p>Дълбоко фалшиво видео, създадено с образа на Марк Зукърбърг</p> <p>Вижте цялото видео в Инстаграм:</p> <p>https://www.instagram.com/p/ByaVigGFP2U/</p>	<p>Фенфикшън създадох произведения на изкуството за поредицата Warcraft.</p> <p>Вижте цялото изобважение в Reddit:</p> <p>https://bit.ly/3H1IEkz</p>
<p>Синтетични медии, генерирани от изкуствен интелект, които реалистично се представят за или манипулират реални хора, често без тяхното съгласие.</p>	<p>Съдържание, генерирано от изкуствен интелект, създадено за творчески, културни или артистични цели, без да е предназначено да заблуждава.</p>

Често се използва за подвеждане, манипулиране или разпространение на дезинформация	Предназначено да изрази креативност, да провокира мисъл или да забавлява
Подлежи на по-строг контрол и забрани съгласно Закона за изкуствения интелект, особено ако се използва злонамерено.	Често освободени или третирани с повече снизхождение съгласно Закона за изкуствения интелект, предвид културната им стойност.

Таблица 1. Разликите между дийпфейковете и артистичните изразявания [4]

2. Ясно съобщаване на процесите, свързани с изкуствен интелект, на клиентите и сътрудниците.

След като разгледахме защо прозрачността в творческата работа, основана на изкуствен интелект, е важна, нека се обърнем към това **как** можете да я приложите на практика. В този раздел ще откриете ясни стратегии за описание на вашите инструменти и работни процеси, свързани с изкуствен интелект – независимо дали инструктирате клиент, представяте предложение на финансираща организация или координирате работата си с колеги. Ще се научите да представяте изкуствения интелект като подкрепящ партньор, да обяснявате всяка стъпка на разбираем език и да изградите споделено разбирателство на всеки етап от вашия проект. Ясната комуникация не само засилва доверието, но и гарантира, че всички са съгласни по отношение на целите, отговорностите и творческата си визия.

В този раздел ще разгледаме три често срещани сценария, при които ясната комуникация относно вашите инструменти и работни процеси с изкуствен интелект е от съществено значение. Ще намерите практически насоки за:

1. **Инструктаж на клиент** – как да представите предварително вашия процес, подпомаган от изкуствен интелект, за да зададете очаквания и да изградите доверие
2. **Представяне на финансираща организация или комисия по отпускане на грантове** – Начини да подчертаете иновативното си използване на изкуствен интелект, като същевременно демонстрирате етична строгост и прозрачност
3. **Сътрудничество с творчески екип** – Съвети за насърчаване на открит диалог относно приноса на изкуствения интелект, така че всеки член на екипа да разбира своята роля и творческия поток на проекта

Всеки сценарий включва поетапни подходи и примерен език, който можете да адаптирате към вашите собствени проекти.

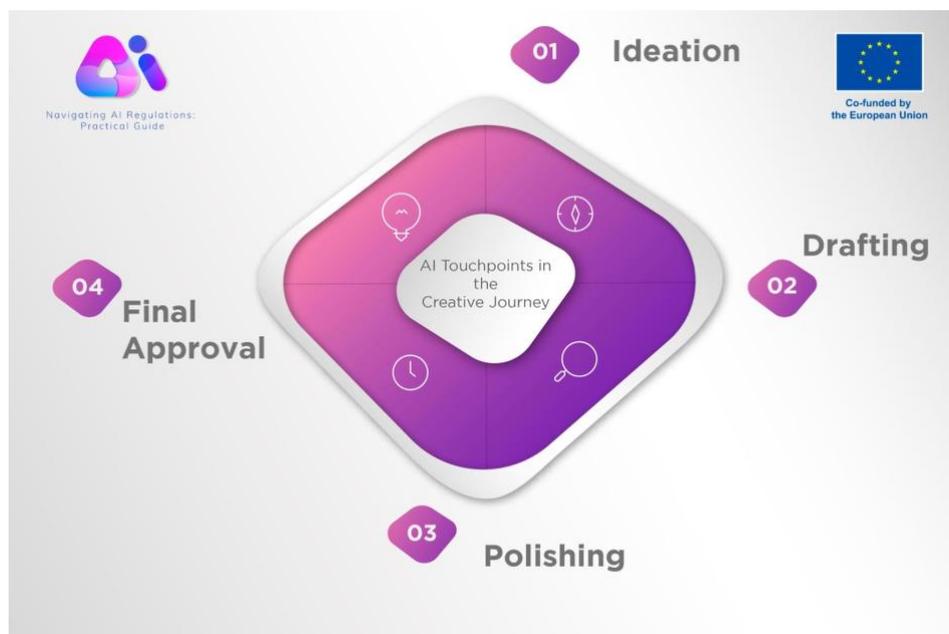
2.1. Комуникиране на употребата на ИИ с клиент

Преди дори да започнете разговор с клиент, е важно да седнете на масата за преговори добре подготвени. Това поставя основите за прозрачна и уверена дискусия относно използването на изкуствен интелект в проекта. Започнете, като създадете ясен списък с технологиите за изкуствен интелект, които планирате да използвате. Бъдете конкретни – посочете инструментите, платформите или моделите (напр. Midjourney за генериране на изображения, Runway за видео редактиране или ChatGPT за писане на сценарии). След това опишете накратко какво прави всеки от тях и защо го използвате.

Като изброявате инструментите, вие правите видими невидимите части от работния си процес. Това е жизненоважно, защото изгражда доверие. След това очертайте кои етапи от творческия ви процес ще включват изкуствен интелект и до каква степен. Това помага на клиента да разбере накъде води човешката креативност, къде изкуственият интелект помага и как двете взаимодействат.

Например:

- **Генериране на идеи:** ИИ генерира 10 насоки за визуален стил въз основа на информация от таблото за настройка
- **Изготвяне на чернови:** ИИ помага с опциите за оформление на версиите или генерирането на писмени слогани.
- **Полиране:** Вие усъвършенствате резултатите от ИИ ръчно, като гарантирате, че те отговарят на стандартите за тон, марка или естетика.
- **Окончателно одобрение:** Вие контролирате всички резултати, прилагайки експертния си опит, за да гарантирате, че резултатът е етично обоснован и творчески оригинален.

Фигура 5. Допирни точки на ИИ в творческото пътуване. Източник: Budakov Films Ltd.

Използвайте визуално помагало, ако е възможно – като обикновена времева линия или анотирана скица на творческия ви процес – за да направите това още по-ясно. Целта не е да претоварвате клиента с технически подробности, а да му дадете представа къде и как се вписва изкуственият интелект, без да подкопавате собственото си творческо лидерство.

2.2. Представяне на идея пред финансираща организация

Представянето на финансиране е вашият шанс да разкажете завладяваща история за визията, въздействието и осъществимостта на вашия проект - и да покажете защо сте правилният човек (или екип), който да го осъществи. Когато изкуственият интелект е част от вашия творчески инструментариум, вашето въведение трябва да прави повече от това просто да заслепява с техническа новост: то трябва да запознае финансиращата организация със „защо“, „как“ и етиката на вашия подход към изкуствения интелект. Силното начало ще:

Не разглеждайте изкуствения интелект като трик, а като стратегическо предимство – независимо дали става въпрос за по-дълбоко ангажиране на аудиторията, икономическа ефективност или новаторски артистични форми. Покажете, че сте обмислили потенциалните рискове (пристрастия, авторски права, поверителност) и имате ясни планове за управлението им.

Финансиращите искат да знаят, че инвестициите им се използват разумно. Предоставянето на ясна разбивка на разходите – както традиционни, така и свързани с изкуствения интелект – демонстрира прозрачност и планиране.

Можете да представите това като списък с водещи точки или проста бюджетна таблица. Например:

- Абонаменти или лицензи за инструменти като Runaway, MidJourney или ChatGPT Pro
- Разходи за облачни изчисления (напр. за рендиране, обучение на персонализирани модели)
- Консултантски хонорари (напр. бърз инженеринг, консултации по етика на ИИ)
- Почистване и куриране на данни за обучение на персонализиране на модели

Това може да бъде в допълнение към други разходи, които винаги ще бъдат включени, независимо от използването на ИИ.

- Хонорари на артисти и заплати на екипа
- Наем на място и материали за изложба
- Физическо производство (напр. печат, изработка, костюми)
- Маркетинг и работа с обществеността

Включването на тази разбивка показва как ИИ допълва, а не замества традиционния творчески труд – и къде финансовата подкрепа ще окаже най-голямо въздействие.

2.3. Сътрудничество с творчески екип

В съвместни творчески среди ясната и открита комуникация е от съществено значение. Това е особено вярно, когато инструментите с изкуствен интелект са част от процеса. За разлика от традиционния софтуер, изкуственият интелект може да въведе неяснота: Кой какво е направил? Дали тази идея е генерирана от човек или от машина? За да се предотврати объркване, да се насърчи творческото доверие и да се гарантира, че приносът на всеки е оценен, екипите се нуждаят от споделено разбиране и целенасочен диалог относно използването на изкуствен интелект.

Този раздел предлага практичен подход за интегриране на изкуствен интелект в екипни проекти по начини, които подкрепят прозрачността, отчетността и силния творчески поток.

Създайте споделен речник още в ранен етап

Започнете, като се уверите, че всички разбират какво правят конкретните инструменти с изкуствен интелект и как ще бъдат използвани. Не всеки във вашия екип може да е запознат с инструменти като GPT-4, DALL-E или Runway, така че отделете време, за да ги демистифицирате.

Съвет: Проведете кратка сесия за въвеждане в работата или разпространете справочен лист, който обяснява:

- Какво прави всеки инструмент с изкуствен интелект (напр. генерира изображения, предлага оформления, композира музика)
- Неговата роля в проекта
- Кой е отговорен за използването и управлението му

Това помага за намаляване на сплъшването и определя базова линия за информирано участие.

Определяне на ролите и приносите

Изяснете кои членове на екипа участват във всеки етап от работния процес, подпомаган от изкуствен интелект, и как техните умения взаимодействат с машинно генерирано съдържание. Например:

- Креативен директор: Наблюдава визията, осигурява съгласуваност между генерираните от изкуствен интелект и създадените от човек материали
- Дизайнер, който подтиква: Създава входни данни от изкуствен интелект, за да насочва визуалните или текстовите резултати
- Редактор/Куратор: Преглежда и избира изходните данни от изкуствен интелект за качество и релевантност
- Техник: Управлява интегрирането на генерирани от изкуствен интелект елементи в крайния продукт (напр. в анимация или представление)
- Ръководител по етика или ръководител на проекта: Следи за пристрастия или проблеми с авторските права

Когато всеки човек знае своите точки на контакт, екипът функционира по-гладко и етично.

2.4. Приписване на изкуствен интелект в творческите произведения

Референтен текст

Тъй като инструменти с изкуствен интелект като ChatGPT нямат автори в традиционния смисъл, ръководствата за стил препоръчват инструментът да се третира като автор

(OpenAI) и да се предоставя датата, заглавието или описанието на отговора, както и връзката за извличане.

Референтен стил:	Пример:
APA (7-мо издание)	OpenAI. (18 май 2024 г.). Отговор на въпрос относно прозрачността на ИИ в творчески проекти [Модел на голям език]. ChatGPT. https://chat.openai.com
MLA (9-то издание)	OpenAI. <i>ChatGPT</i> , May 2024, https://chat.openai.com . Response to a question about AI transparency in creative projects. Accessed 18 May 2025.
Chicago (Автор-Дата)	OpenAI. 2024. „Отговор на въпрос относно прозрачността на изкуствения интелект в креативните проекти.“ ChatGPT, 18 май 2024 г. от https://chat.openai.com .
ACM	OpenAI. 2024. Отговор на въпрос относно прозрачността на изкуствения интелект в творческите проекти. ChatGPT. Получено на 18 май 2024 г. от https://chat.openai.com

Таблица 2. Цитиране на използването на изкуствен интелект в списъка с литература

По-рано в модула използвахме кратък пасаж, написан с помощта на ChatGPT на OpenAI и цитиран по-долу в ACM стил. Вижте първата точка в списъка с препратки за този модул, за да видите конкретен пример. Когато разкривате използването на изкуствен интелект за създаване на текст, можете също да обмислите споделянето на подканата.

Въведено:	Резултат:
Започваме с „Модул 3: Поддържане на прозрачност в творческите процеси, задвижвани от изкуствен интелект“. Трябва да напишете кратко въведение за урока. Имайте предвид, че обучаемите вече са завършили Модули 1 и 2, съответно фокусирани върху „1. Разбиране на класификацията на риска, свързан с изкуствен интелект, в творческите проекти“ и „2. Осигуряване на съответствие с разпоредбите за изкуствен интелект в	Добре дошли в Модул 3! Досега разгледахте как да оцените рисковете от използването на ИИ в творческата работа (Модул 1) и как да се придържате към правилните разпоредби (Модул 2). Сега преминаваме към тема, която е също толкова важна: прозрачността. В този модул ще научите защо откритостта относно начина, по който изкуственият интелект се използва във вашите

<p>творческия сектор“. Отбележете ги само накратко. Основният фокус на уводния параграф трябва да бъде върху учебните цели на Модул 3. Те са: 1) Обяснете значението на прозрачността в генерираните от изкуствен интелект творчески продукти и как това изгражда доверие със заинтересованите страни. 2) Комуникирайте ясно процесите, свързани с изкуствен интелект, на клиентите и сътрудниците, като осигурите прозрачност при изпълнението на проекта. Напишете това по приятелски, не твърде официален начин. Обръщайте се директно към обучаемите.</p>	<p>творчески проекти, не е просто добра практика - тя е ключова за изграждането на доверие с вашите клиенти, сътрудници и аудитория. Ще разгледаме как ясно да комуникирате какво прави (и не) изкуственият интелект във вашата работа и как да направите тези процеси видими по начин, който подкрепя сътрудничеството, яснотата и етичната практика. Независимо дали работите с галерия, издател или продуцентски екип, знанието как да говорите открито за използването на изкуствен интелект може да отличи работата ви и да укрепи професионалните взаимоотношения.</p>
---	--

Таблица 3. Комбинация от въведено и резултат

Обърнете внимание как въведеното е приблизително със същата дължина като резултата. Това е ясен индикатор, че използването на изкуствен интелект всъщност не спестява усилия, но изисква значителни инвестиции от страна на създателя. Въвежданията са итеративен процес, така че при по-дълъг „разговор“ между създателя и изкуствения интелект ползите от точните въвеждания се натрупват, тъй като машината се учи да адаптира отговорите си.

Подобни резултати могат да се постигнат и с други инструменти, задвижвани от изкуствен интелект, фокусирани върху графичен дизайн, видео редактиране, мултимедия и други аспекти на творческата работа. Ето списък с предложения как да ги присвоите в различни ситуации:

ТИП НА ТВОРЧЕСКИЯ РЕЗУЛТАТ	КЪДЕ ДА СЕ НАПИШЕ	ПРИМЕРНА ФОРМУЛИРОВКА
Визуални произведения на изкуството	Текст на стената на галерията, онлайн портфолио, запис в каталога	„Изображение, генерирано с помощта на Midjourney (v5), усъвършенствано от художника.“

ТИП НА ТВОРЧЕСКИЯ РЕЗУЛТАТ	КЪДЕ ДА СЕ НАПИШЕ	ПРИМЕРНА ФОРМУЛИРОВКА
Илюстрация и дизайн	Представяне на клиента, файлове за предаване на дизайна, публични портфолия	„Композиция, поддържана от изкуствен интелект, с помощта на Adobe Firefly за първоначални чернови.“
Видео и филм	Крайни надписи, прес комплекти, прожекционни програми	„Сценарият е разработен съвместно с ChatGPT; визуалните ефекти са подпомогнати от Runway Gen-2.“
Фотография	Онлайн галерия, метаданни за снимки (EXIF/IPTC), разгръщане на списание	„Цветокорекцията е подпомогната от инструмент, базиран на изкуствен интелект: Topaz Photo AI.“
Интерактивни медии / XR	Заглавен екран, информационен панел, документация за изтегляне	„Диалозите на героите са частично генерирани чрез GPT-4; визуализациите са оформени с помощта на Kaiber AI.“
Сценични изкуства	Програма на шоуто, листовка за представлението, озвучаване преди/по време на събитието	„Музикални теми, разработени с помощта на Amper Music AI; финалната партитура е аранжирана от композитора.“
Литературни произведения	Бележка в книгата, публикационно изявление, мотивационно писмо при подаване	„Части от текста, генерирани с помощта на ChatGPT, преработени от автора.“
Звук и музика	Бележки за албума, метаданни на стрийминг платформата, концертна програма	„Абаучер, генериран с AIVA, мелодията е аранжирана и редактирана от музиканта.“

ТИП НА ТВОРЧЕСКИЯ РЕЗУЛТАТ	КЪДЕ ДА СЕ НАПИШЕ	ПРИМЕРНА ФОРМУЛИРОВКА
----------------------------	-------------------	-----------------------

Музеи и изложби

Стенен текст, пътеводител, уебсайт, дигитален етикет

„Произведение на изкуството, създадено с помощта на DALL-E 3; курирано в диалог с концепцията на художника.“

Таблица 4. Комбинация от въведено и резултат

3.4. Заключение

В този модул разгледахме защо прозрачността в творческите процеси, задвижвани от изкуствен интелект, е незаменима и как тя може да бъде вплетена във всеки етап от проекта. Започнахме с дефинирането на прозрачността не просто като етичен квадратче за отметка, а като крайъгълен камък за изграждане на доверие с клиенти, сътрудници и аудитории. Като ясно разкривате кога и как се използват инструменти с изкуствен интелект – като Midjourney, ChatGPT или DALL-E – вие гарантирате, че заинтересованите страни разбират взаимодействието между човешкото намерение и машинно генерирания принос и оценяват творческата преценка, която влагате във всяко решение.

След това прегледахме най-добрите практически практики съгласно Закона на ЕС за изкуствения интелект, като ви напомнихме, че Член 50 изисква от създателите да информират зрителите, когато съдържанието е генерирано или манипулирано от изкуствен интелект. В художествени, художествени или сатирични произведения тези разкрития могат да бъдат персонализирани – например поставяне на кратка бележка в края на надписите или етикетите на галерията – така че да не се прекъсва творческото преживяване, като същевременно се спазват правните задължения за прозрачност.

Преминавайки от регулаторен контекст към реално приложение, ние подробно описахме процесите за инструктаж на клиенти, представяне на предложения пред финансиращи организации и сътрудничество в рамките на творчески екипи. В разговорите с клиентите ще се подготвите, като направите инвентаризация на инструментите с изкуствен интелект, картографирате фазите на работния процес от идеята до окончателното одобрение и се споразумеете как и къде използването на изкуствен интелект ще бъде отбелязано в резултатите. Когато търсите финансиране, ще представите изкуствения интелект като стратегически актив – очертавайки неговите предимства за бързо прототипиране, персонализирани преживявания и новаторска

естетика – като същевременно представите ясен бюджет за разходите, свързани с изкуствения интелект, и предпазни мерки срещу пристрастия.

И накрая, насърчаването на открит диалог в екипната среда включва установяване на споделен речник около инструментите на ИИ, визуализиране на производствения процес и документиране на ролята на всеки член, наред с приноса на машините. Чрез интегриране на тези практики и цитиране на помощта на ИИ, следвайки установени стилове – като ACM, APA или MLA – вие не само отговаряте на професионалните стандарти, но и нормализирате ИИ като инструмент, който допълва, а не замества човешката креативност.

3.5. Практическо упражнение

Практическото упражнение е предназначено да даде възможност на обучаемите да се включат в самостоятелно, практическо изследване, което е пряко свързано с основните теми на модула.

Учебна цел:

Ще създадете кратко „стилово ръководство“, което стандартизира как и къде се оповестява използването на изкуствен интелект във всички резултати от проекта.

Инструкции:

1. Определете контекста на проекта

В едно или две изречения опишете творческия проект, върху който работите или който си представяте (напр. късометражен анимационен филм, дигитална художествена изложба, поредица от брандирано съдържание).

2. Изберете канали за разкриване на информация

Изберете три места в жизнения цикъл или активите на вашия проект, където трябва да се появят оповестявания за изкуствен интелект. Примерите могат да включват:

- Долните третини на екрана във видео сегменти
- Странична лента „Методология“ в каталози на изложби
- Полета за метаданни на публичен уебсайт

3. Изготвяне на стандартизирани шаблони за разкриване на информация

За всеки канал напишете кратък и ясен шаблон, който може да се използва повторно, когато е намесен изкуствен интелект. Вашите шаблони трябва:

- Да не са по-дълги от едно изречение

- Да използват последователни формулировки (напр. „с помощта на изкуствен интелект“, „Генерирано с...“, „Съвместно създадено с помощта на...“)
- Да се включат името и версията на инструмента, където е уместно

Резултати:

Кратък PDF файл, включващ:

- Описание на проекта и списък с три канала за разкриване на информация
- Три шаблона за многократна употреба на разкриване на информация
- Ръководство за употреба, състоящо се от един параграф

3.6. Критерии за оценка

Докато завършвате практическото си упражнение за комуникиране на използването на изкуствен интелект в творчески проекти, помислете колко ясно сте обяснили работния си процес, поддържан от изкуствен интелект, и колко добре сте съобразили метода си на разкриване с нуждите на целевата аудитория – независимо дали е клиент, финансираща организация или сътрудник. Оценете прозрачността на езика си и структурата на плана си за разкриване.

Помислете дали описанието ви изяснява творческия баланс между човешкия принос и помощта на изкуствения интелект. Оценете включените етични съображения, уместността на избора ви на инструменти с изкуствен интелект и колко ефективно сте се справили с потенциални опасения относно пристрастия, оригиналност или авторство.

Накрая, помислете как вашият комуникационен подход подкрепя доверието, сътрудничеството и професионализма в реални сценарии.

3.7. Библиография

[1] OpenAI. (2025). Съдържание, генерирано от изкуствен интелект, за „Модул 3: Поддържане на прозрачност в творчески процеси, управлявани от изкуствен интелект“, създадено с помощта на ChatGPT (GPT-4, версия от май 2024 г.) въз основа на предоставени от потребителя указания и инструкционни цели. Езиков модел на OpenAI (ChatGPT).

[2] Джонстън, Б. (2023). Анкета за генерирано от изкуствен интелект съдържание: Как нашите сътрудници и клиенти използват изкуствен интелект. Shutterstock.

Линк: <https://www.shutterstock.com/blog/ai-generated-content-survey>

[3] Кикилашвили, Г. (2024). Разглеждане на генерирани от изкуствен интелект картини като произведения на изкуството в ЕС за целите на музейни изложби. В Право и свят.

Извлечено от: <https://lawandworld.ge/index.php/law/article/view/629>

[4] Фернандес, А. (23 март 2022 г.). Регулиране на дълбините на фалшивите материали в предложения закон за изкуствения интелект. Медийни закони: Право и политика на медиите в сравнителна перспектива.

Линк: <https://www.medialaws.eu/regulating-deep-fakes-in-the-proposed-ai-act/>

[5] Европейска комисия. (2021 г., 21 април). Предложение за регламент за определяне на хармонизирани правила относно изкуствения интелект (Закон за изкуствения интелект). EUR-Lex.

Линк: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0206>

[6] Барехам, Дж. 2024. Използването на ИИ е избор. Разкриването на употребата му не е. LinkedIn. Публикувано на 18 юни 2024 г. Достъпно на:

<https://www.linkedin.com/pulse/using-ai-choice-disclosing-its-use-isnt-james-bareham-p22ne/>

За Проекта

Съфинансираният от Еразъм+ проект „Навигиране в регулациите за изкуствения интелект: Практическо ръководство“ (номер на проекта: 2024-2-DE02-KA210-VET-000287096) има за цел да преодолее критичните пропуски в знанията за изкуствения интелект, цифровите умения и осведомеността за политиките на ЕС сред обучители и фрийдансърри в творческата индустрия. Основан на задълбочен анализ на нуждите, проведен по време на етапа на подготовка, проектът възприема целенасочен подход в подкрепа на дигиталната трансформация на този динамичен сектор.

Проектът има три основни цели

- Подобряване на компетентността в областта на изкуствения интелект и използването на данни: Чрез предоставяне на персонализирана обучителна програма на 57 участници, проектът ще подобри разбирането на разпоредбите на Закона за изкуствения интелект, включително класификацията на риска, съответствието, прозрачността и управлението на данните. Тези знания ще дадат възможност на обучителите да насочват младите предприемачи в използването на изкуствения интелект за бизнес иновации, като същевременно се спазват регулаторните стандарти.
- Подобряване на дигиталните умения за изкуствен интелект в творчеството: Участниците ще придобият умения за работа с инструменти, задвижвани от изкуствен интелект, анализ на данни и грамотност в областта на изкуствения интелект, което ще им позволи да интегрират авангардни технологии в творческите процеси. Тази цел е фокусирана върху насърчаване на иновациите, подобряване на творческите работни процеси и изграждане на дигитална устойчивост в сектор
- Повишаване на осведомеността относно политиките на ЕС и Закона за изкуствения интелект: Чрез повишаване на запознатостта с политиките и етичните рамки на ЕС, проектът ще гарантира, че участниците работят отговорно и в съответствие със Закона за изкуствения интелект, насърчавайки доверието и устойчивия растеж в творческата индустрия.

Резултатите от проекта ще допринесат пряко за осигуряването на инструменти и знания на обучителите и фрийдансъррите, за да се справят успешно в бъдеще, основано на изкуствен интелект, като същевременно се съобразят с регулаторните и етични стандарти на ЕС.

Посетете уебсайта на нашия проект, за да откриете цялата информация и ресурси за проекта: <https://regaguide.com/>